

ΟΥΤΟΠΙΑ

Διμηνιαία Έκδοση Θεωρίας και Πολιτισμού, Μανρομιχάλη 52, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 36.07.742, Φαξ: 210 38.36.658, www.u-topia.gr

ΥΤΟΡΙΑ

A Bimonthly Review of Theory and Culture, Editor: E.I. Bitsakis
52 Manromichali Str, 106 80 Athens, Greece,
Tel.: 210 36.07.742, Fax: 210 38.29.207-210 38.25.255

Εκδότης: Ευτύχης Μπιτσάκης

Εκδόσεις ΤΟΠΟΣ

Κεντρική διάθεση: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΠΟΣ

Πλαπούτα 2 & Καλλιδρομίου, 114 73 Αθήνα, Τηλ.: 210 32.21.580, Φαξ: 210 32.11.246

Συντακτική Επιτροπή

Βασίλης Αλεξίου, Χρίστος Αλεξίου, Λεωνίδας Βατιζιώτης, Θανάσης Γιούρας, Δημήτρης Γρηγορόπουλος, Χρήστος Δεμεντζόπουλος, Δημήτρης Δημητούλης, Ανδρέας Θεοφίλου, Έκτωρ Καναβάτος†, Τιτίκα Καρβία, Αιμιλία Καρλιά, Ερατοσθένης Καφωμένος, Κατερίνα Κέη, Μαρία Κοκκίνου, Στάθης Κουβελάκης, Λαοκρατία Λάκκα, Γιώργος Μανιάτης, Κατερίνα Μάτσα, Δημήτρης Μπελαντής, Ευτύχης Μπιτσάκης, Ηρακλής Οικονόμου, Αντρέας Παγουλάτος†, Πέτρος Παπακωνσταντίνου, Δημήτρης Σαραφινός, Μάνος Σπυριδάκης, Γιώργος Σταμάτης, Σταύρος Σταυρίδης, Παναγιώτης Σωτήρης, Γιώργος Τριμπέρης, Αλέξανδρος Χρύσης.

Τακτικοί Συνεργάτες

Χρίστος Γεωργίου, Γιάννης Δάλλας, Μανώλης Δαφέρμος, Κωστής Δεμερτζής, Γιώργος Διζικιρίκης†, Σόνια Ιλίνσκαγια, Κώστας Λαπαβίτσας, Γιώργος Λιοδάκης, Ευγένιος Μαθιόπουλος, Σταύρος Μαυρουδάς, Θόδωρος Μεγαλοοικονόμου, Βασίλης Μηνακάκης, Χρυσούλα Μησοπούλου, Παναγιώτης Νούτσος, Ευαγγελή Ντάτση, Κώστας Παλούκης, Δημοφάνης Παπαδάτος, Νίκος Παπαδάτος, Δημήτρης Πατέλης, Σάββας Πατσαλίδης, Περικλής Παυλίδης, Γιώργος Παυλόπουλος, Γιάννης Πλάγγεσης, Δημήτρης Ρόκος, Γιάννης Σακκάς, Θανάσης Σφήμας, Νίκος Ταμπάκης, Δημήτρης Τζωρτζόπουλος, Βούλα Τσινόρεμα.

Επιμέλεια και διόρθωση δοκιμίων: Μαρία Αποστολοπούλου

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση: Εκδόσεις Τόπος, τηλ.: 210 82.22.835

Εκτύπωση: Θεόδωρος Δελής

Για τους συνεργάτες της Ουτοπίας

Τα κείμενα που δημοσιεύονται εκφράζουν τις απόψεις του συγγραφέα. Η Συντακτική Επιτροπή ευθύνεται για την επιλογή τους. Κάθε κείμενο κρίνεται από δύο ειδικούς, μέλη ή μη της Συντακτικής Επιτροπής. Σε περίπτωση διαφωνίας, το κείμενο δίδεται σε τρίτο κριτή. Απορριπτικές αποφάσεις της Συντακτικής Επιτροπής αιτιολογούνται. Οι συγγραφείς παρακαλούνται να υποβάλουν τα κείμενά τους σε 2 δακτυλογραφημένα αντίτυπα. Τα άρθρα δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 6.000 λέξεις, δηλαδή τις 20 δακτυλογραφημένες σελίδες κανονικού σχήματος. Εφόσον είναι δυνατόν, τα άρθρα να είναι γραμμένα σε δισκέτα, σε Macintosh, MS DOS text ή οποιαδήποτε Windows.

Τιμή τεύχους 11 ευρώ. Ετήσια συνδρομή εσωτερικού 50 ευρώ. Φοιτητές 35 ευρώ. Οργανισμοί 100 ευρώ. Ετήσια συνδρομή εξωτερικού: ΕΥΡΩΠΗ 80 ευρώ - ΗΠΑ 95 ευρώ. Οργανισμοί εξωτερικού: 130 ευρώ.

Συνδρομές: ALPHA BANK, 128-00-2320-001847 (ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.)
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, 151/470821-09 (ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.)

Αριθμός τεύχους: 98, Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2012

ISSN: 1105-9141

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

5 ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

ΕΠΙ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ

- 7 ΤΟ ΠΑΡΑΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΜΝΗΜΟΝΙΟΥ
ΚΑΙ Η ΕΞΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ
Γιώργος Κατρούγγαλος
- 15 ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
- 17 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ
Ζήσης Δ. Παπαδημητρίου
- 23 ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ 18 ΑΝΩ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
«ΚΩΔΙΚΑΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ»

ΘΟΔΩΡΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ IN MEMORIAM

- 29 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΘΟΔΩΡΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ
- 39 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΘΟΔΩΡΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ ΤΟΥ *ΤΟΠΙΟ ΣΤΗΝ ΟΜΙΧΛΗ*
ΣΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΓΟΔΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

LÉVI-STRAUSS

- 45 ΞΑΝΑ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: ΣΤΡΟΥΚΤΟΥΡΑΛΙΣΜΟΣ Η ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ;
Lucien Sève
- 71 LÉVI-STRAUSS: ΣΥΝΗΓΟΡΙΑ Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ;
Σωτήρης Δημητρίου
- 91 ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΟΜΙΣΜΟ ΣΤΟΝ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟ ΜΕΤΑΔΟΜΙΣΜΟ:
ΤΑ ΑΧΘΗ ΤΗΣ 'ΜΕΓΑΛΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ' ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ
ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ
Άννα Αποστολίδου
- 107 Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΩΣ ΑΛΓΕΒΡΙΚΗ ΔΟΜΗ
ΚΑΙ ΩΣ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
Ευαγγελή Αρ. Ντάτση

- 127 ΔΟΜΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ
Charles Parain

ΜΕΛΕΤΕΣ

- 151 ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ, ΜΑΡΕΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ:
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
David Laibman
- 177 Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΙΣΛΑΜ ΜΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΞΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
Ardehsir Mehrdad και Yassamine Mather

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

- 215 ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Μ. ΔΑΓΚΛΗΣ, *ΦΥΣΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ. Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ P. DUHEM
ΚΑΙ Ο ΛΟΓΙΚΟΣ ΕΜΠΕΙΡΙΣΜΟΣ*
I.N. Μαρκόπουλος
- 218 MICHEL FOUCAULT, *ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΑ.
Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ*
Παναγιώτης Σωτήρης
- 222 ΝΤΟΜΕΝΙΚΟ ΛΟΖΟΥΡΝΤΟ (2010), *ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ
ΙΔΕΟΛΟΓΙΑΣ. Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ*
Γιάννα Γιαννουλοπούλου

Το σημερινό τεύχος της *Ουτοπίας* είναι αφιερωμένο κατά ένα μέρος στο έργο του Γάλλου ανθρωπολόγου Lévi-Strauss. Το αφιέρωμα προγραμματίστηκε απ' αφορμή τον θάνατο του Lévi Strauss τον Οκτώβρη του 2009, αλλά καθυστέρησε επειδή, λόγω της κρίσης, άλλαξε ο προγραμματισμός της *Ουτοπίας*. Το σημερινό αφιέρωμα επιχειρεί μια συνολική κριτική αποτίμηση του μεγάλου κινήματος του στρουκτουραλισμού. Επιχειρεί να αναδείξει την προσφορά, αλλά και τα όρια αυτού του κινήματος.

Εκτός από δύο κλασικά κείμενα Γάλλων ειδικών, του Lucien Sève και του Charles Parain, το αφιέρωμα περιλαμβάνει μελέτες των Σωτήρη Δημητρίου, Άννας Αποστολίδου και Ευαγγελής Ντάτση. Επίσης, σήμερα δημοσιεύουμε δύο μελετήματα για την κρίση και ένα για το μεγάλο πρόβλημα της πορείας του κόσμου του Ισλάμ.

Αλλά σε σχέση και με το σημερινό τεύχος, αντιμετωπίσαμε το πρόβλημα που έχουμε επισημάνει και σε προηγούμενα τεύχη. Δηλαδή, εν μέσω κρίσης, με τη χώρα μας να εκποιείται (ορυκτός πλούτος, υδρογονάνθρακες, ΔΕΗ, ΟΤΕ, λιμάνια, αεροδρόμια, κ.λπ.), με τις νέες μορφές φτώχειας, την εξάθρωση του συστήματος της υγείας, της παιδείας κ.λπ., εμείς ασχολούμαστε με τον στρουκτουραλισμό, δηλαδή με ένα σπουδαίο κίνημα, που όμως έχει ήδη κλείσει τον ιστορικό του κύκλο. Η απάντηση είναι η εξής: το τεύχος αυτό, όπως και ορισμένα προηγούμενα, όπως και τα δύο επόμενα, είχαν προγραμματιστεί πριν το ξέσπασμα της κρίσης. Έτσι, για να μην είμαστε έξω από την καταστροφική πραγματικότητα, προσπαθήσαμε στα προηγούμενα τεύχη να έχουμε κείμενα που αφορούν τη σημερινή κατάσταση. Το ίδιο κάνουμε και στο σημερινό.

Και τώρα για τα καθ' ημάς: Η αστική τάξη γενικά, στην περίοδο της ανόδου της, τότε που διεκδικούσε και την πολιτική εξουσία, μιλούσε ως αντιπρόσωπος του έθνους. Βέβαια, η απολυτοποίηση των εννοιών της ιδεολογίας της αστικής τάξης (ελευθερία, ισότητα, αλληλεγγύη, δίκαιο, ορθός λόγος, πρόοδος κ.λπ.) υπηρετούσε, σε τελευταία ανάλυση, τα ταξικά της συμφέροντα και νομιμοποιούσαν, στο όνομα του έθνους και της προόδου, τις καινοτομίες και τις νέες μορφές εκμετάλλευσης και αποξένωσης που σημάδεψαν το πέρασμα από τη φεουδαρχία στον ευρωπαϊκό κυρίως καπιταλισμό.

Η δική μας αστική τάξη, λόγω των ελληνικών δεδομένων, ήταν εκ γενετής ανάπηρη: μεταπρατική, με δεσμούς υποτέλειας με τις μητροπόλεις του καπιταλισμού, ανίκανη να συγκροτήσει έναν κλασικό αστικοδημοκρατικό μετασχηματισμό.

Αλλά και η «δική μας» αστική τάξη μιλούσε στο όνομα του Έθνους, παγιδευμένη στην αντίφαση εθνικισμού και υποτέλειας. Δύο κορυφαίες στιγμές: Η μικρο-ιμπεριαλιστική εκστρατεία στη Μικρά Ασία, και ο ξεριζωμός του Ελληνισμού. Αντίθετα: η ουσιαστική απουσία από το αντιασιακό κίνημα εναντίον των Ναζί και η συνεργασία μέρους του αστικού πολιτικού κόσμου με τους κατακτητές. Τρίτο σημείο: Η προετοιμασία και η διεξαγωγή του εμφυλίου με τη βοήθεια της Μεγάλης Βρετανίας και των ΗΠΑ.

Και σήμερα; Η παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου έκανε συγκεκριμένα ορατή τη χρεοκοπία της αστικής τάξης, τη ριζική αντίθεσή της με τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του έθνους. Τα δύο κόμματα εξουσίας, σήμερα, καταπατούν το σύνταγμα, εκποιούν τα πάντα, θέλουν να

μετατρέψουν τον ελληνικό λαό σε έναν λαό ταπεινωμένο. Τους Έλληνες μισθωτούς σε επαίτες για μια οποιαδήποτε θέση εργασίας με οποιαδήποτε αμοιβή. Σήμερα, αποφασίσαμε να εστιάσουμε την προσοχή μας προπαντός στην καταπάτηση του συντάγματος, δημοσιεύοντας την ανακοίνωση των Ελλήνων καθηγητών του Συνταγματικού Δικαίου, και το άρθρο του επίσης συνταγματολόγου, καθηγητή Γ. Κατρούγκαλου. Επίσης δημοσιεύουμε ένα άρθρο του καθηγητή Ζήση Παπαδημητρίου, για την οικονομική κρίση και τη στάση της Ευρωπαϊκής Αριστεράς.

Τιμώντας το έργο και τη μνήμη του πρόωρα χαμένου Θόδωρου Αγγελόπουλου, δημοσιεύουμε σήμερα μία παλαιότερη συνέντευξή του στην Τέα Βασιλειάδου και μία πρόσφατη στον Χρήστο Γόδα.

Για την εικονογράφηση του τεύχους: «Η εικονογράφηση αυτού του τεύχους σχετίζεται με το έργο του Lévi-Strauss. Είναι αφιερωμένη στη *μητρότητα*, όπως την απεικόνισε η αφρικανική τέχνη της μαύρης Αφρικής. Η εξαιρετική ποιότητα και η ποικιλία των υλικών μέσων όπως και χρήσεων, τονίζει την παγκοσμιοότητα αυτού του θέματος, όπως επίσης και τον σεβασμό των Αφρικανών γλυπτών στις κοινωνικές και πολιτισμικές αρχές των διαφόρων εθνοτήτων. Αυτές οι μητέρες, τονίζει ο Gabriel Massa στο εξαιρετικό βιβλίο του, *Η μητρότητα στην τέχνη της Μαύρης Αφρικής* (εκδόσεις Scripta), ανήκουν στην τέχνη, όπως ακριβώς οι Ρωμαϊκές Πατέρες της Οβέρνης και της Καταλωνίας και όπως οι Βυζαντινές Παναγίες, θα προσθέταμε εμείς (Μ.Κ.)».

Επανόρθωση

Στο προηγούμενο τεύχος, κατά κακή τύχη, παραλείφθηκε το όνομα της Χρύσας Δοκιμάκη, η οποία αφιλοκερδώς μετέφρασε το άρθρο του Ν. Tertulian, *Αλλοτριώση και άρση της αλλοτριώσης*. Ζητούμε την κατανόηση της συνεργάτιδάς μας, η οποία ξέρει τις δυσκολίες που αντιμετώπιζει πάντα ένα περιοδικό που δημιουργείται από εθελοντές.

Επιθυμώ

να **γραφτώ συνδρομητής**
στο περιοδικό ΟΥΤΟΠΙΑ

να **ανανεώσω τη συνδρομή μου**
στο περιοδικό ΟΥΤΟΠΙΑ

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

☐ Ετήσια συνδρομή (5 τεύχη)	€ 50,00	☐ Συνδρομή Ευρώπης	€ 80,00
☐ Φοιτητές	€ 35,00	☐ Συνδρομή Αμερικής	€ 95,00
☐ Ιδρύματα, Οργανισμοί	€ 100,00	☐ Οργανισμοί Εξωτερικού	€ 130,00

Όνοματεπώνυμο:.....

Διεύθυνση:.....

Πόλη:..... Ταχ. Κώδικας:.....

Τηλ.:..... Κινητό:..... Fax:.....

E-mail:.....

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

20% έκπτωση στα τεύχη 85-91 στο βιβλιοπωλείο των εκδόσεων Τόπος

ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Κατάθεση σε τράπεζα:

- ALPHA BANK: 128-00-2320-001847 (ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.)
 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ: 151/470821-09 (ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.)

Κεντρικά γραφεία: Πλαπούτα 2 και Καλλιδρομίου, 11473 Αθήνα
Βιβλιοπωλείο: Καλλιδρομίου και Πλαπούτα, 11473 Αθήνα

Πληροφορίες: 210 8222835-856, info@motibo.com

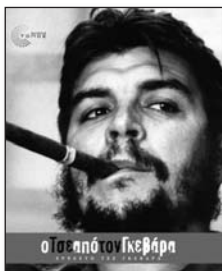
Μπορείτε να αποστείλετε το δελτίο και την απόδειξη κατάθεσης ταχυδρομικά στη διεύθυνση:

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΠΟΣ: Πλαπούτα 2 & Καλλιδρομίου, 11473 Αθήνα ή
με φάξ στους αριθμούς **210-8222684/210 3211246.**

Επίσης μπορείτε να αποστείλετε το δελτίο ηλεκτρονικά επισκεπτόμενοι τον δικτυακό τόπο

www.u-topia.gr

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

Ο Τσε από τον Γκεβάρα

Ερνέστο Τσε Γκεβάρα

Ένα λεύκωμα-βιβλίο με αδημοσίευτες επιστολές, ποιήματα, αφηγήσεις, σελίδες των ημερολογίων του, άρθρα του Τύπου και φωτογραφίες που τράβηξε ο ίδιος ο Τσε.

Από **33,30 €** → **14,90 €**

Αρχαιολογίες του μέλλοντος, τ. Ι

*Η επιθυμία που λέγεται Ουτοπία
και άλλες Επιστημονικές Φαντασίες*
Φρέντρικ Τζέιμσον

Ο συγγραφέας αναζητεί τη λειτουργία της Ουτοπίας από τα χρόνια του Θωμά Μορ έως σήμερα, στη «μετακομμουνιστική» εποχή.

Από **35,50 €** → **14,90 €**

Βασικά Θεατής

Ελληνικό Θέατρο 1950-1960

Φωτογραφικό Αρχείο: *Κ. Μεγαλοκονόμου*

Επιλογή φωτογραφιών, κειμένων: *Γιάννης Ξανθούλης*

Φωτογραφίες και κείμενα που αφηνίζουν με συναρπαστικό τρόπο τη συλλογική πολιτισμική μνήμη.

Από **33,30 €** → **14,90 €**

Πληροφορίες για τις προσφορές: Τα βιβλία θα βρείτε στο www.toposbooks.gr